

ראשים מסכמים

שנת 2019 בעיני יושבת ראש מחוז חיפה, עו"ד תמי אולמן ועו"ד ענבל בית הלחמי-ריבן

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי

מחוז חיפה (והצפון) הוא המחוז העמוס ביותר מבחינת כמות הבקשות המוגשות בתיקי יחידים. רק כדי לסבר את האוזן, בשנת 2018 הגיע סך כל בקשות פשיטת הרגל שהוגשו במחוז לכדי כ-41% מסך הבקשות שהוגשו בכל מדינת ישראל. הקשיים הכלכליים אינם פוסחים גם על ציבור עורכי הדין, ותיקים או צעירים, שלא פעם נקלעים למצוקה כלכלית מסיבות שונות, חלקן קשורות בשינויי חקיקה בתחום עיסוק כזה או אחר, חלקן קשורות קשר ישיר להצפת המקצוע, המקשה על האפשרות להתפרנס בכבוד מהעיסוק בעריכת דין.

ציבור עורכי הדין במחוז חיפה עוקב בתשומת לב ובדריכות אחרי האופן שבו ייושם החוק החדש על ידי בתי המשפט ועל ידי רשות האכיפה והגבייה. מהלך חקיקתי בהיקף כזה מחייב היערכות מחדש של כל העוסקים בתחום, והחששות רבים. אנו במחוז חיפה עושים כמיטב יכולתנו להקל על חבלי הלידה ולסייע באיתור פתרונות מעשיים לקשיים המתעוררים ביום-יום בהיבטות עם כל הגורמים הנוגעים בדבר.

אכן יש לברך על החוק המחליף דברי חקיקה מיושנים ורפורמות שאין להן מעמד חוקי ושיושמו כדי לתת מענה לשינויי העיתים ולשינויים בתפיסת עולם, ועם זאת ראוי לזכור כי חקיקה זו מטפלת במי שכבר שרוי במצוקה כלכלית והיא אינה מייטרת את הצורך לחנך את הציבור להתנהלות כלכלית נכונה עוד מגיל בית ספר, ולהתמודדות עם שלל הפיתויים שמציעים החיים בעידן שבו אנו חיים, לרבות אשראי זמין לכל דורש בלחיצת כפתור.

תקנות סדר הדין האזרחי החדשות

מפעל החקיקה הנוסף שעליו בחרתי לרבר הוא תקנות סדר הדין האזרחי החדשות, שכניסתן לתוקף נדחתה, והן נמצאות כיום בלב ליבו של דיון ציבורי סוער ומעוררות ביקורת רבה. הביקורת המושמעת כיום מצד עורכי הדין העוסקים בתחום מגוונת ומתייחסת להשפעות הצפויות לא רק במישור המעשי, היומיומי, אלא גם במישור המערכתי-ערכי-אידיאולוגי.

נשמעות טענות שהתקנות מקדשות את היעילות על חשבון חשיפת האמת, משפט צדק ויומו של הצד המתדיין בבית המשפט, ללא הצדקה או דיון ציבורי ראוי, וכי אין מדובר בפתרון מידתי או נכון לבעיית העומס בבתי המשפט.

עוד נטען כי התקנות מותירות לשופטים היושבים בדין שיקול דעת רחב ביותר בכל הקשור לניהול ההליך ולעיבוב, איש איש לפי תפיסת עולמו. הן קובעות הוראות מחמירות לגבי האפשרות לשנות מועדי דיונים באופן שלכאורה מתעלם מכך שגם עורכי דין הם בני אדם, קובעות פסיקת הוצאות בכל בקשה והליך ביניים ולוחות זמנים קצרים ביותר להשלמת שלבים מהותיים בהליך כדוגמת הליכי גילוי מקדמיים.

נטען כי התקנות מאלצות את עורכי הדין לגבש אסטרטגיה לניהול תיק מתחילתו ועד סופו עוד לפני שההליך החל ועד לשלבים מוקדמים ביותר בהליך, באופן שעלול לחשוף את עורכי הדין לטענות ולאחריות מקצועית מוגברת.

נטען כי התקנות נושאות בחובן פוטנציאל לפגיעה משמעותית בציבור המתדיינים ולחסימת דרכן של אוכלוסיות מוחלשות לבית המשפט, על רקע התייקרותם הצפויה של השירותים המשפטיים, כפועל יוצא ממבנה ההליכים ומהיקף האחריות שתוטל על עורכי הדין.

אף שהעוסקים במלאכת החקיקה משמיעים מכיוונם מסרים מרגיעים, וטוענים כי לא כצעקתה, חלק גדול מציבור עורכי הדין

האירוע, או ליתר דיוק, האירועים המשמעותיים ביותר בעולם המשפט השנה מבחינתי קשורים דווקא לחקיקה, מקיפה ודרמטית, אחת שנכנסה לתוקף ואחת שכניסתה לתוקף נדחתה, מהלך שהתקבל באנחת רווחה בקרב ציבור עורכי הדין.

אני מתכוונת כמובן לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, תשע"ח-2018, שנכנס לתוקף ב-15 בספטמבר 2019, ולתקנות סדר הדין האזרחי החדשות, דברי חקיקה שמאחוריהם עומדת רפורמה משמעותית גם ברמה האידיאולוגית וגם ברמה המערכתית.

חוק חדלות הפירעון החדש, המאחד את הדינים בתחום חדלות הפירעון האישית והתאגידית, מעלה על נס את השיקום הכלכלי. קשיים כלכליים והיקלעות לחובות אינם אות קלון, אלא תוצאה של תקלה בהתנהלות כלכלית. השיקום הכלכלי יאפשר לפרט לחזור ולקיים חיים יצרניים ונורמטיביים, ולכך תועלת מצרפית לחברה כולה. גם לתאגידים הועדף השיקום הכלכלי על פני פירוק, כל אימת שהדבר מוצדק ואפשרי.

ברמת הפרט שם החוק דגש על זכויותיו של היחיד שנקלע להליך, על פרטיותו ופרטיות בני משפחתו, וכן על מתן אפשרות להתנהל גם במסגרת ההליך ובכפוף למגבלותיו, באופן שיבטיח חופש פעולה סביר בהתנהלות היומיומית, לרבות ניהול עסק, קבלת אשראי וכיוצא באלה.

ברמה המערכתית פוזרו ההליכים בין ערכאות שונות, ובין בתי המשפט לרשות האכיפה והגבייה. המהלך ללא ספק יסייע בהקלת עומס התיקים הבלתי אפשרי ובלתי פרופורציונלי, שממנו סובלים בתי המשפט המחוזיים, ויחסוך משאבים שיפוטיים והשקעתם בתיקים שלעיתים הם טכניים במהותם ומכל מקום אינם מצריכים את מומחיותו - חשיבה שהיא בהחלט נכונה.

כנס משפחה

20-22.2.20 | מלון מלכת שבא אילת

מרכזים אקדמיים: פרופ' דב פרימר | עו"ד שמעון חסקי |
ד"ר יאיר שיבר | עו"ד מאיה הרצברג-אלון | עו"ד רוני עזרא

בין נושאי הכנס:

- ◆ "בגדנו כן" - שיקולי צדק
בפסיקת בית המשפט לענייני
משפחה ובית הדין
- ◆ חלוקת רכוש - ברוטו או נטו?
בעין או בשווה?
- ◆ כושר השתכרות, זכות קניין או
שיקול דעת?
- ◆ כוונת שיתוף ספיציפי מול חוק
יחסי ממון
- ◆ מזונות אזרחיים למי שנישא
כדמו"
- ◆ גילוי האמת מול הגנת הפרטיות
- ◆ הסכמי הורות - צו הורות
פסיקתי
- ◆ בגידה כעילה נזיקתית
- ◆ "גלישות" של הפרעת אישיות
השפעתן על קשר בין הורים
לילדים במסגרת סכסוך גירושין
- ◆ הסכמי ממון מול חוק הירושה
- ◆ החוזים המשפחתיים - שינויים
בעקבות השנים וביטולם אל מול
דיני החוזים
- ◆ טיפים וקוריוזים - סיפורים
מהצד השני של האולם
- ◆ אסתר ואחשוורוש: נישואי
תערובת במשפט הישראלי,
במשפט העברי ובדיני בני נח

דני סנדרסון
בהופעה

אורנה בנאי
במופע סטנד-אפ

ההרשמה
החלה

להרשמה לחצו כאן

מרגישים שמדובר במהלך חקיקה חד-צדדי שלא התחשב די הצורך בעמדת הלשכה, ומצריך המשך ליבון ודיון לטובת העמדת נוסח מאוזן יותר ונוקשה פחות. לכן ההחלטה להאריך את המועד לכניסתן של התקנות לתוקף הייתה החלטה ראויה ונכונה.

בסיכום דברי אציון כי שינויי חקיקה בהיקפים שראינו השנה אינם משימה קלה לעיכול לציבור עורכי הדין. הם מחייבים השקעת זמן ומשאבים בלימוד ובהכשרה, לרבות הכשרת עובדים, שינוי מתודות עבודה קיימות והיערכות מרובה בסביבת עבודה לחוצה ומלחיצה שהזמן בה תמיד מצוי במחסור. עם זאת, חקיקה חדשה וחדשנית היא הכרח קיומי למערכת חוק ומשפט המבקשת להתאים את עצמה לזמנים המשתנים, וכל עוד הדברים נעשים בטעם, מתוך מחשבה והקשבה, ליבון ודיון, ושמירה על איזון ראוי בין אינטרסים מתנגשים ובין ערכים "ישנים" לקדמה והתייעלות, כולנו נצא נשכרים מכך. אין לי ספק כי הלשכה תמשיך לעמוד על המשמר ולייצג נאמנה לא רק את עמדתם של עורכי הדין ביחס לשינויים הצפויים, אלא גם את עמדת הציבור כולו, ציבור הסומך ידו על כך שעורכי הדין ישמשו לו לפה, ויגנו על זכויותיו.

ציבור עורכי הדין במחוז חיפה עוקב בתשומת לב ובדריכות אחרי האופן שבו ייושם החוק החדש על ידי בתי המשפט ועל ידי רשות האכיפה והגבייה. מהלך חקיקתי בהיקף כזה מחייב היערכות מחדש של כל העוסקים בתחום, והחששות רבים. אנו במחוז חיפה עושים כמיטב יכולתנו להקל על חבלי הלידה ולסייע באיתור פתרונות מעשיים לקשיים המתעוררים ביום-יום בהידברות עם כל הגורמים הנוגעים בדבר